

Uus töövahend riiklike tuberkuloositõrje programmide toetamiseks EL-is ja EMP-s

Tuberkuloosi kontrolli alla saamine aastaks 2030: mida tuleks teha?

Haiguste ennetamise ja -tõrje Euroopa keskuse 2018. aasta andmed näitavad, et tuberkuloosist teatamise määr on Euroopa Liidu (EL-i) ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) riikides 10,2 juhtu 100 000 elaniku kohta.

Kuigi numbrid on pidevas languses, tuleb Maailma Terviseorganisatsiooni „Tuberkuloosi ennetamise strateegia“ eesmärkide saavutamiseks aastaks 2030 võtta kasutusele rohkem meetmeid, nii madalate, kui ka suurte esinemissagedustega riikides. See nõuab kindlat ja ühtset reageerimist.

Riiklike strateegiakavade ja suuniste väljatöötamine ja rakendamine erineb suuresti üle kogu EL-i ja EMP. MTO ja mõned Euroopa liikmesriigid on varasemalt välja tulnud töövahendiga, mille eesmärk oli pakkuda metoodilisi lähenemisviise riiklike strateegiakavade koostamiseks. Siiski on vaja selle elluviimiseks sihipärasemaid ja toetavaid lähenemisviise, mis hõlmaksid julgeid ja Euroopa kontekstis omaseid eesmärgi.

Selle olulise eesmärgi toetamiseks oleme CHAFEA volitusel loonud Euroopa tuberkuloositõrje strateegia töövahendi, mis on kõigile vabalt kättesaadav.

Tuberkuloositõrje strateegia töövahend Euroopa riikidele

Käesolev töövahend toetab riikliku tuberkuloositõrje plaani väljatöötamist või täiustamist, pakkudes ajakohaseid juhiseid tuberkuloositõrje tegevuskava või strateegia põhiprintsiipide kohta. See koondab 31-st EL-i ja EMP liikmesriigist uusimad EL ja EMP riikidele suunatud tõendus põhise info ja ekspertarvamused.

See on praktiline vahend riigipõhiste tuberkuloositõrje strateegiate või tegevuskavade väljatöötamiseks ja nende rakendamise hõlbustamiseks, tuginedes varasemalt avaldatud MTO üldisele töövahendile, ühisele Inglismaa tuberkuloositõrje strateegiale ja Hollandi riiklikule tuberkuloositõrje tegevuskavale. Käesoleva töövahendi eesmärk on:

- Pakkuda esmajärjekorras kogemusi ja soovitusi EL-i ja EMP spetsiifilistele piirkondadele, et tõhustada neis tuberkuloosi tõrjet ja ennetamist;
- Toetada riiklikul tasandil planeerimist ja ressursside jaotamist, tuginedes eksperthinnangutele ja algandmetele;
- Pakkuda tuge kõrgetasemelise pühendumise kaasamises ja sidusrühmadega suhtlemises

Töövahendi hankimine ja kasutamine

Euroopa tuberkuloositõrje strateegia töövahend on praktiline vahend, mis on suunatud kõigile tuberkuloosiga tegelevatele spetsialistidele, infoks riiklike tuberkuloositõrje tegevuskavade väljatöötamiseks ja kõnealuste riikide ja Euroopa tuberkuloosi likvideerimisele suunamiseks.

Eeldatakse, et töövahendi olulisus tuleb välja Euroopa kontekstis olukordades, milleks ta loodi, näiteks juhtudel kus ei ole kehtivat tuberkuloositõrje tegevuskava või strateegiat, esinemissageduse tõusu korral madalast keskmise kuni kõrge sageduseni ja geograafiliselt eripalgelistes piirkondades (nt ida ja lääne EL ja EMP keskkondades). Töövahendit katsetatakse eeldatavasti erinevates olukordades.

**Töövahendi saate alla laadida meie veebisaidilt e-detecttb.eu.
Lisa informatsiooni saamiseks kirjutage palun dominik.zenner@ucl.ac.uk.**

Kuidas me töövahendi koostasime: koostööprotsess

Strateegia töövahendi arendusprotsess ja sisu on pühendatud ja suunatud eelkõige tuberkuloosi tõrje peamiste valdkondade prioriseerimisele ja seda toetab tõendite kogum ELi ja EMP kontekstis. Andmete kogum koosnes:

- Üleeuroopalisest tuberkuloosikontrolli ja -tõrje strateegiate uuringust, seal hulgas tegevusvaldkondade prioritseerimine ja tuberkuloosikontrolli ja ennetamise rakendamist segavate takistuste ennetamine
- Ülevaated süsteemse jälgimise osas tõendusmaterjalide baasile, et aidata kaasa tuberkuloosi kontrollimisele ja ennetamisele
- Ülevaated ja tõendusmaterjalid, süsteemse jälgimise ja näitajate analüüsides takistuste ja tuberkuloosikontrollile ja ennetamisele rakendavate strateegiate ja suuniste arendamise kohta.
- EL-i ja EMP programmide esindajate ja riiklike koordineerimiskeskuste ekspertarvamustest, mis koguti kokku 2018. aasta oktoobris Hollandis Leidenis toimunud peamiste sidusrühmade kohtumisel ja sellele järgnenud dialoogidest sidusrühmadega.

Tegime koostööd paljude sidusrühmadega, sealhulgas riikide koordineerimiskeskuste ja tuberkuloositõrje programmide juhtidega kõigist EL-i ja EMP riikidest, Euroopa Komisjoniga, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega, MTO Euroopa piirkondliku bürooga, teiste tuberkuloosi ekspertidega ja kodanikuühiskonna esindajatega, akadeemikutega ja valitsusvälise ning kodanikuühiskonna sektoriga.

Kuidas me töövahendi koostasime: Üksmeele leidmine ja järeldused

Vaatamata 2015. aasta MTO riikliku strateegiakava väljatöötamise meetodilise juhendi olemasolule, näitasid meie üleeuroopalise uuringu tulemused, et strateegiate väljatöötamisel ja rakendamisel on olulisi lünki, sest 14 EL/EMP liikmesriigil 31-st puudus tuberkuloositõrje strateegia.

Pärast andmete kogumi läbi töötamist, leppisid eksperdid kokku üheksas põhiprintsiibis, mida vaja riikliku tuberkuloositõrje tegevuskava või strateegia loomiseks:

- Tervisehoiutöötajate ja muude tervisehoiuametite teadlikkuse tõstmine tuberkuloosist
- Sihipärane tuberkuloosi vaktsiiniga (BCG) vaktsineerimine
- Multiresistentse tuberkuloosi ravi ja ennetamise parendamine
- Kontaktsete jälgimine
- Üheaegselt HIV-i ja tuberkuloosi nakatumise jälgimine
- Puudustkannatavates rühmades tuberkuloosiga tegelemine
- Sihipärased tuberkuloosi skriiningud riskirühmades
- Järelevalve ja seire
- Tuberkuloosi spetsialistide koolitamine ja motiveerimine

Neist kolmest põhikomponendist töötati edasi kolmega, need olid:

- Elukeskkonnas ja esmatasandi tervishoiusüsteemis tuberkuloosist teadlikkuse tõstmine
- Jõudmine puudustkannatavate rühmadeni
- Sihipärased tuberkuloosi skriiningud riskirühmades

Nende valdkondadega ei töötatud edasi mitte seetõttu, et need oleks teistest olulisemad, vaid nende rakendamise takistuste tõttu. Neid kolme punkti ja võimalikke lahendusi arutati 2018. aasta oktoobris Leidenis toimunud kohtumisel ja neid käsitletakse käesolevas töövahendis üksikasjalikumalt.

Riiklikku strateegiasse või tegevuskavasse lisatavate põhiprintsiipide üle otsustamisel tuleks lähtuda kohalikust epidemioloogiast ja kohalike sidusrühmade teadmistest oma kogukonna kohta. Töövahendis uuritakse andmepõhiseid lähenemisviise, mis kasutavad tuberkuloosiregistrite riiklike ja piirkondlike epidemioloogilisi analüüse tavapäraseks ja tõhustatud järelevalve jaoks.

MÄRKUS: Selle dokumendi sisu esindab ainult autori isiklike vaateid, mille eest ta ainuisiklikult vastutab; dokumenti ei saa pidada Euroopa Komisjoni ja/või Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusamet (CHAFEA) või mõne muu Euroopa Liidu asutuse seisukohtade kajastusena. Euroopa Komisjon ja agentuur ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

